

УДК 338.2

Українська Лариса Олегівна

д.е.н. проф. кафедри державного управління, публічного
адміністрування та економічної політики

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця

М. Харків, Україна

Ukrainska Larissa

Doctor of Sciences in Economics, professor of Public Administration,

Public Administration and Economic Policy Department

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Kharkiv Ukraine

ukrainskalarisa@gmail.com

ORCID ID 0000-0002-2500-0395

Шифріна Надія Ігорівна

к.е.н., доц. кафедри державного управління, публічного
адміністрування та економічної політики

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця

М. Харків, Україна

Shyfrina Nadiia

PhD (Economics), Associate professor of Public Administration, Public

Administration and Economic Policy Department

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

runavi@i.ua

ORCID ID: 0000-0002-5079-5660

**ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: ЗМІНА УПРАВЛІНСЬКОЇ
ПАРАДІГМИ**

DIGITALIZATION OF THE ECONOMY: THE CHANGE OF MANAGEMENT PARADIGMS

Цифровізація економіки на основі розвитку електронної комерції, впровадження та постійного вдосконалення інформаційних та цифрових технологій та ін. підвищує ефективність усіх економічних процесів. Цифрові технології не тільки змінили підходи до організації економіки, освіти, соціально-культурної сфери, до управлінських процесів, а й стали об'єктом інвестування. Цифрова економіка вимагає юридичного закріплення на державному рівні.

Адекватні зміни відбуваються і в управлінні на всіх ієрархічних рівнях економіки. Проте такі зміни здійснюються повільніше, ніж у реальному секторі, загострюється необхідність забезпечення кібербезпеки та захисту даних, перенавчання персоналу, управління мережевими ефектами, інтеграції платформ та реагування на зміни, пов'язані з великими даними. Актуальними завданнями в цих умовах є подолання нерівності доступу до технологій, розвиток цифрової інфраструктури, адаптація законодавства та регулювання економічних процесів до умов цифрової економіки, забезпечення всіх рівнів управління кваліфікованими кадрами.

Зміни управлінської парадигми означають необхідність фундаментального переосмислення принципів менеджменту відповідно до нових вимог, що пред'являються цифровою трансформацією суспільства. Такі зміни зокрема передбачають запровадження програмно-прогностичної моделі управління економікою на базі цифрових технологій, визначення як базису економіки цифрових моделей, процесів та мережових платформ [2].

Цифрова трансформація економіки зумовила і трансформацію економічних суб'єктів на основі створення, управління та використання автоматизованих технічних систем (робототехніки). Ці зміни супроводжуються переходом на виробництво на основі штучного інтелекту; використанням хмарних технологій у власних обчисленнях, зберіганні інформації; безпаперовим документообігом та використанням оцифрованих

документів; установкою на обладнанні та виробничих лініях інтелектуальних датчиків; об'єднанням виробничих та управлінських процесів у єдину систему, якою можна керувати за допомогою віддаленого доступу через мережу Інтернет; використанням Інтернету для укладання угод, пошуку партнерів для бізнесу, реалізації промислової продукції; впровадженням та використанням віддаленої роботи співробітників; використання технології Інтернету речей; оволодінням прогностичними технологіями та їх використанням для управління бізнесом; побудовою сервісної бізнес-моделі та ін [3].

Використання перерахованих технологічних трендів дозволить суб'єктам господарювання перебудувати свою управлінську діяльність в умовах цифрової економіки, забезпечить не лише виживання на цифровому ринку, а й, можливо, дозволить зайняти лідерські позиції.

В якості викликів системі управління, що склалася, з боку цифрової економіки виділяють такі зміни: зміна економіки бізнесу; зміна бізнес-моделі бізнесу; зміна чинників цінності бізнесу; зміна конкуренції; трансформація споживчої поведінки та ін. Відповіддю держави на виклик цифрової економіки має стати створення необхідних нормативно-правових актів, які б регламентували взаємодію держави, людини як власника цифрового профілю, інших суб'єктів. Розробка правового регулювання щодо права власності на цифровий профіль буде гарантією безпеки та законності угод, інтересів учасників угод та дозволить залучати інвестиції, зокрема у криптоекономіку.

Цифрове управління в контексті цифрової епохи передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для покращення та перетворення надання державних послуг, підвищення ефективності державного управління та залучення громадян до процесів прийняття рішень.

У цифровій економіці управління трансформується за рахунок впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для підвищення ефективності, автоматизації процесів, покращення якості послуг та розширення ринків. Ключовими змінами є використання даних як

ключового ресурсу, перехід до гнучких та адаптивних моделей управління, цифрова трансформація бізнес-процесів та покращення взаємодії з клієнтами та громадянами через цифрові платформи. Це призводить до зростання продуктивності, зниження витрат та створення нових бізнес-можливостей, хоча й вимагає вирішення проблем інформаційної безпеки та можливого зростання безробіття через автоматизацію.

Цифрові управлінські технології в єдності з цифровізацією виробничих, соціальних та інших процесів сприяють підвищенню ефективності економічної діяльності, якості всього суспільного життя. Перетворення даних на ресурс дозволяє підвищувати рівень обґрунтованості рішень, істотно скорочувати час від прийняття рішення до вирішення відповідних виробничих завдань [4].

Завдяки цифровізації бізнес- і управлінських процесів відбувається оптимізація певних видів діяльності, істотно прискорюється аналіз даних, моніторинг результатів. Проте, серед актуальних завдань, що вимагають відповідних рішень залишаються такі, як необхідність посилення захисту даних, забезпечення рівного доступу до цифрових технологій, постійне перенавчання персоналу, розробка і здійснення заходів щодо адаптації робочої сили.

Список використаних джерел:

1. Гальчинський А.С. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань / А.С.Гальчинський. - К.: Либідь, 2013. -472 с.
2. Грінка Т.І. Цифровізація менеджменту: актуальні проблеми теорії та практики. - Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2023, вип. 9(42). С. 100-107.
3. Краснопольська Т.М., Милосердна І.М. Компоненти електронної демократії в умовах переходу до електронного правління. Актуальні проблеми політики. 2020. Випуск 66. С. 62-63.
4. Савон К.В. Поняття «Діджиталізація» в контексті цифрового уряду. Актуальні проблеми політики. 2021. Випуск 67. С. 107-111.